

Koulujen erilaiset käytännöt maahanmuuttotasaisten oppilaiden koulupolulla - KIEPPI-toimenpideohjelman loppuraportti

5.4 Tietoa siirtyy vaihtelevasti opetuksen nivelvaiheissa

Keskeisiä tuloksia

- Sujuvat siirtymät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sekä perusopetuksesta toiselle asteelle edellyttävät ajantasaista tietoa oppilaan osaamisesta, koulutaustasta ja tuen tarpeista.
- Tiedonsiirron käytännöt vaihtelevat koulutuspolun eri vaiheissa. Se toimii varsinkin toiselle asteelle usein huonosti tai kohtalaisesti.
- Tiedonsiirto toimii parhaiten silloin, kun vastuut ja toimintatavat on sovittu ja toimijoiden yhteistyö on vakiintunutta.

Siirtymät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sekä perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen ovat kriittisiä vaiheita. Tiedonsiirron toimivuus on näissä tilanteissa tärkeää, mutta sen toimivuudessa on eroja. Opetuksen järjestäjät ja rehtorit pitävät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtymisen tiedonsiirtopalavereita tärkeinä ja kohtuullisen hyvin toimivina.^{3,6} Tieto oppilaan taitojen kehittämisestä ja tuen tarpeista on tärkeää ottaa osaksi yhteistä suunnittelutyötä, kun kouluyhteisössä järjestellään sujuvaa siirtymää valmistavasta opetuksesta perusopetukseen⁸.

Kaikkea vaadittavaa ja koulunkäyntiin vaikuttavaa tietoa esimerkiksi oppilaiden koulunkäyntihistoriasta ei kirjata oppilastietojärjestelmiin, jolloin tietoa ei ole käytettävissä opetuksen järjestämisen suunnittelussa. Tämä saattaa vaikeuttaa esimerkiksi integroinnin toteutusta, kun valmistavan opetuksen oppilaisiin ei ole varauduttu.⁶ Samoin esimerkiksi S2-oppimäärää koskevat tiedot eivät ole aina olleet ajantasaisia, kun on verrattu KIEPPI-toimenpideohjelman aikana kerättyjä kyselyvastauksia ja opetushallinnon tietopalvelun Vipusen tietoja³.

Tiedonsiirtokäytänteet oppilaan opetuskielen osaamisesta valmistavasta opetuksesta perusopetukseen vaihtelevat jonkin verran: suurin osa opetuksen järjestäjistä kokee sen toimivan hyvin ja noin kolmannes kohtalaisesti, mutta osalla ei ole käytänteitä ollenkaan. Koulun ulkopuolisten tahojen kanssa tehtävät prosessit ja vastuut on useimmiten kuvattu ja tiedonsiirto nähdään toimivaksi, joten vain pieni osa nostaa tämän kehittämisen kohteeksi. Oppimisen tuesta on joissain kunnissa yksityiskohtaiset ja tarkat käytänteet tiedonsiirron tukena.³

Opetuksen järjestäjillä on erilaisia tiedonsiirtotapoja, kun oppilas siirtyy toiselle asteelle. Käytössä on esimerkiksi henkilökohtaiset palaverit jatko-opintojen koulutuksen järjestäjän sekä lähtökoulun oppilaanohjaajan ja opiskeluhuollon kesken. Koulutuksen järjestäjät käyttävät myös Opintopolusta ja Koski-tietovarannosta saamia tietoja sekä opintotodistuksia ja paperisia lomakkeita. Osalla koulutuksen järjestäjistä on hakeutumisvaiheessa tiedossa opiskelijoiden todistus tai äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän päättöarvosana. Ne eivät kuitenkaan aina kuvaa opiskelijan todellista osaamisen tasoa tai kielitaitoa, vaan antavat viitteitä niistä. Uusien opiskelijoiden S2-tuen tarpeesta tarvitaan arvosanaa tarkempaa tietoa etukäteen.³

Suurin osa niin ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen, lukiokoulutukseen valmistavan kuin ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjistä kokee tiedonsiirron toimivan huonosti tai kohtalaisesti. Lukioon ja ammatilliseen koulutukseen ohjautuvien tiedonsiirrossa ilmenee enemmän epäkohtia. Erityisesti ammatilliseen koulutukseen hakeutuu opiskelijoita erilaisista taustoista ja erilaisilta koulutuspoluilta, ja tiedonsiirto on usein opiskelijan itsensä varassa. Tiedonsiirtokäytännöt toimivat parhaiten saman koulun, kunnan tai vakiintuneiden verkostojen toimijoiden kanssa. Tämä on usein edellyttänyt pitkäjänteistä yhteistyötä ja tiedonsiirtopalavereiden järjestämistä.³